

har følt disse Kræfter under hele Sagens Behandling i Folketinget, og derpaa bygger jeg det, jeg nu har sagt.

Men naar jeg saaledes ikke mener, at Lovforslaget kan tænkes gennemført med nogen Beskæring i større Omfang af Afsnit A og B, Statsbaner og Privatbaner, mener jeg i Virkeligheden det samme med Hensyn til den Del af Lovforslaget, som de fleste Røster have rejst sig for at lade ligge, nemlig Afsnit C, Værdistigningsafgiften. Jeg anerkender med Tilfredshed, at de Herrer, der have udtalt sig for denne Tanke, dog dertil have knyttet en anbefaling af Afgiften i Almindelighed, og at det kun er en Udsættelse til nærmere Undersøgelse og Overvejelse, ikke en Henlæggelse, som de have taget Ordet for. Jeg ser deri et glædeligt Vidnesbyrd om, at dette høje Ting ikke er saa fremmed og uimodtageligt for ny Tanker, som maaske mange tro: Naar jeg kalder dette en ny Tanke, vil jeg dog tilføje, at den ikke i Teorien er ny. Den er jo endogsaa langt ældre end den Forfatter, Henry George, som det ærede 1ste Medlem for 9ende Kreds (la Cour) talte om i Gaar. Hans Tanke, hans Kongstanke, om man vil kalde den saa, var jo en anden end den, der her er Tale om. Det var den, at sikre Samfundet gennem en vis Renteindtægt alle til Samfundet hørende Jorders Værdi, afsat fra de i Tidernes, i Aartusinders Løb tilførte Forbedringer, og at samle alle Statens Skatter i „a single tax“ paa dette Grundlag. Men det er ikke det, her er Tale om. Her er kun Tale om at indkassere til Fordel for den, som anlægger og bekoster en offentlig Foranstaltning, en Del af den Værdistigning, som derved aldeles utvivlsomt fremkaldes. Denne Tanke er i Teorien langt ældre end Henry George. Men jeg erkender, at den i det praktiske Liv er af ret ny Dato. For saa vidt kan jeg jo heller ikke bestride det naturlige i, at man fra dette høje Tings Side kunde ønske lidt mere Tid til dette Spørgsmaals Overvejelse, end der ganske vist kan blive, hvis Sagen med dette Afsnit skal gennemføres i Aar. Naar jeg alligevel tør haabe, at det vil lykkes det høje Ting at overvinde sine Betæneligheder og tilendebringe sine Overvejelser i saa Hensende, er det for det første fordi: hvor der er en Villie, er der ogsaa en Vej — saaledes sige vi her i Danmark med et godt, gammelt Ord —, men ogsaa fordi der, som paaberaabt af det ærede 1ste Medlem for 2den Kreds (Bramsen), i dette høje Ting er ikke blot, hvad

jeg med Glæde anerkender, en Villie, men ogsaa en Evne, som jeg vil haabe maa blive anvendt til Løsning af dette Spørgsmaal, til Overvindelse af de Betæneligheder, man knytter til det Forslag, jeg har fremlagt. Jeg siger ikke dette, fordi det er mig om at gøre at faa denne Tanke løst praktisk, udtrykt i Lovsform, et Aar før eller senere. Den, der tror, haster ikke, og jeg har saa megen Tro til denne Tankes Livskraft, til, at man ikke mere kommer uden om den ved Lovforslag af denne Art, at det for saa vidt ikke kommer mig an paa noget før eller noget senere. Men det, der gør, at jeg maa holde saa bestemt paa, at den ikke skilles ud fra den øvrige Del af Lovforslaget, er, som ærede Medlemmer selvfølgelig have kunnet sige sig selv, dette, at jeg ikke ønsker, at den overordentlig betydelige Værdistigning, som disse Forslag ville fremkalde, skal slippe os af Hænderne, medens vi sidde og overveje, hvordan vi skulle faa fat i den. Thi er først Loven om alle disse Anlæg udkommen, saa er jo Værdistigningen begyndt, ja, som det ærede 1ste Medlem for 2den Kreds meget rigtigt udtalte — det er noget, vi alle kende af Erfaring — den er begyndt længe før, den er begyndt første Gang dette Lovforslag blev lagt paa Rigsdagens Bord, og maaske — nej ikke blot maaske, men ganske sikkert endogsaa før. Saa snart der bare er rejst Spørgsmaal om Anlæg af en Bane et eller andet Sted i Landet, vide vi, at Spekulationen har grebet ind og bemægtiget sig vidtstrakte Arealer, hvorpaa den i alt Fald har ment, at Værdistigningen vilde komme til at falde. Slippe vi nu Lovforslaget løs uden Værdistigningsafgiften eller uden en Lænke i alt Fald mellem Værdistigningen og Lovforslaget, saa vil Værdistigningen løbe, og naar vi saa en Gang ad Aare komme til Ende med vore Overvejelser, vil det være et stort Spørgsmaal, hvorledes vi kunne indvinde denne Værdistigning uden at støde paa Vanskeligheder, uden at maatte paabyde noget, som man vil stemple som uretfærdigt, noget i Retning af tilbagevirkende Kraft og deslige. Hvis noget Medlem, specielt det ærede 1ste Medlem for 2den Kreds, som saa velvilligt og grundigt behandlede ogsaa den Side af Sagen, kan paavise mig nogen Vej, ad hvilken vi kunne sikre os mod dette, at Værdistigningen slipper fra os, medens vi overveje, saa skal jeg gerne forhandle nærmere med det ærede Medlem derom. Men kan det ærede Medlem ikke det, saa vil det — ikke